

NOVADNIEKS

SESTDIEN,
1991. gada 26. janvāri

PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

Nr. 10 (6169)
Maksā 10 kap.

Latvijas Republikas Ministru Padomes lēmums

PAR PAPILDPASĀKUMIEM REPUBLIKAS IEDZĪVOTĀJU SOCIĀLAJAI AIZSARDZĪBAI SAKARĀ AR JAUNO VALSTS MAZUMTIRDZNIECĪBAS CENU IEVIEŠANU ATSEVIŠĪEM PĀRTIKAS PRODUKTIEM

Latvijas Republikas Ministru Padome nolemj:

1. Pamatojoties uz Latvijas Republikas likuma «Par sociālo nodokli» 4. panta 6. punktu un Latvijas Republikas likuma «Par iedzīvotāju ienākuma nodokli» 4. panta 18. punktu, 1991. gada pirmajā ceturksnī neieturēt ienākuma nodokli no strādājošajiem un neaplikt darba devējus ar sociālo nodokli par Latvijas Republikas Ministru Padomes 1990. gada 28. decembra lēmuma Nr. 238 1. punktā paredzēto darba algas pieaugumu (66 rbl.).

2. Ministrijām, resoriem, republikānisko pilsētu un rajonu izpildkomitejām, uzņēmējiem, uzņēmumiem, organizācijām un iestādēm līdz 1991. gada janvāra beigām pilnībā nodrošināt paredzēto kompensāciju un algas palielinājuma izmaksu par 1991. gada janvāri.

3. Finanšu ministrijai un sociālās nodrošināšanas ministrijai kopīgi ar ieinteresētajām ministrijām, uzņēmumiem un organizācijām sakarā ar atsevišķu pārtikas produktu cenu pacelšanu izskatīt jautājumus par darba samaksas pieauguma avotiem attiecīgo uzņēmumu un organizāciju pakļautībā esošajās sociālās sfēras iestādēs un piecu dienu laikā iesniegt Latvijas Republikas valdībai saskaņotus priekšlikumus.

4. Latvijas Republikas valdības izveidotajām darba grupām līdz 1991. gada 15. februārim izstrādāt un iesniegt Latvijas Republikas Ministru Padomei izskatīšanai likumprojektu «Par iedzīvotāju ienākuma indeksāciju» un preču cenu un dzīves dārdzības indeksa aprēķināšanas metodi.

Latvijas Republikas Ministru Padomes priekšsēdētājs
I. GODMANIS

Latvijas Republikas valdības lietu ministrs

K. LĪCIS

Rīgā, 1991. gada 15. janvārī

Turpina līdzekļu vākšanu

Atsaucoties uz aicinājumu atbalstīt republikas progresīvo presi, Preiļu pilsētas un apkārtnējo ciemu iedzīvotāji saziedojuši gandrīz 2000 rubļu.

Aktīvākie bija «Dzintara» ļaudis, kuri ziedoja vairāk nekā 700 rubļus. Kāds kooperatīvs Latvijas brīvībai un neatkarībai zie-

doja 700 rubļus. Sutru ļaudis 60 rubļus vēlējās nosūtīt Rīgas aizstāvjiem.

Seit nav uzskaitīti tie ziedojumi, kurus krājbankā iemaksājušas iestādes vai uzņēmumi, kā arī personas individuāli.

LTF Preiļu nodaļas valde

Republikā notiek līdzekļu vākšana sarkanā terora pirmā upura, mūsu novadnieka Roberta Mūrnieka kapa piemineklim. Nau-
du šim mērķim var ziedot LTF koordinācijas centrā vai pārskaitīt Dzīvokļu komunālās saim-

nīcības un sociālās attīstības bankas Rīgas operāciju pārvaldes kontā Nr. 100 700 765.

No mūsu rajona 100 rubļus jau ir ziedojis Jaunsilavas deviņgadīgās skolas kolektīvs.

Uzmanību!

29., 30., 31. janvāris ir dienas, kurās Zaķusalā īpaši gaidīs sargus no Preiļu rajona. Katru dienu uz Rīgu jāizbrauc 200 cilvēkiem. Esiet atsaucīgi! Piezvaniet: 22706!

Pie „Lauktechnikas” celtniekiem

Ražošanas apvienībai «Lauktechnika» ir savs celtniecības iecirknis, kurš pēdējos gados ievērojami progresējis, — ceļ skaistas mājas, kas pa spēkam būtu tikai lielai celtniecības organizācijai.

Iecirkni pašlaik ir viena celtniecības brigāde, kuru sekmīgi vada Anatolijs Piskunovs. Bija doma veidot vairākas, bet tā kā celamo objektu nav daudz, nolēma, ka tad vienlaicīgi darbs būtu tikai vienai brigādei, bet pārējās stāvētu dikā.

Tagad brigāde veic apdares darbus jaunajā 90 dzīvokļu mājā Ļeņina ielā. Jaunā māja no ārpusē skaista, papildināta ar dekoratīviem sienu veidojumiem, ko piedomājuši paši celtnieki. Sienas spīd un laistās. Ap māju izveidots dekoratīvs veidojums no kaļķakmens.

Kā jau visiem, kuri ceļ saimnieciskā kārtā, grūtības ar celtniecības materiāliem, trūkst ķieģeļu, nav krāsas.

Brigādi steidzina citi darbi — jāveic kapitālie remontu 80 tūkstošu rubļu apjomā, jāpabeidz fermu tehniskās apkalpošanas stacijas bāzes piebūve, tad jāsāk 10 viendzīvokļa māju celtniecība.

Attēlos: apvienības «Lauktechnika» celtnieku brigādes vīri: Anatolijs Piskunovs, Igors Kolosovs, Sergejs Ivanovs, Anatolijs Leibuks, Anna Gibeļe, Aivars Pastars, Anatolijs Sakurskis, Aivars Leumanis, Anatolijs Masenkovs, Eduards Stagers, Pēteris Daukšts, Jāzeps Ziemelis, Jānis Kivlenieks; labiekārtošanas darbos centīgi strādā celtnieks Arkādijs Petrovs un buldozerists Vitālijs Znotiņš; brigādei palīgos ir norīkots savs celtnis, tā vadītājs Pēteris Putka.

J. SILICKA teksts un foto

Atgriezoties pie publicētā

Mūsu laikraksta 1990. gada 6. novembra numurā «Rajona panorāmā» bija informācija, ka Rudzētu pagasta deputātu komisija 26. oktobrī (pareizi jābūt — 19. oktobrī) pārbaudījusi vietējo

Savām vajadzībām

36. veikalā un atklājusi noliktavā noslēptus 6 maisus miltu, etiķi, konfektes, zefīru un citas preces. Deputātu sastādītais akts tika nodots izskatīšanai toreizējai rajona iekšlietu daļas sociālistiskā īpašuma izlaupišanas apkarošanas nodaļai.

Tās darbinieks V. Varnavskis

informēja redakciju, ka pārbaudot šos faktus, to lielā daļa nav apstiprinājusies. Atklāts vienīgi, ka veikala darbinieces (kopumā strādā 6 cilvēki) bija atstājušas savām personiskajām vajadzībām vairākas konfekšu «Esmeralda», kā arī zefīra kārbas kopsummā par 36 rubļiem.

Rezonanse

Ar interesi izlasīju interviju ar PSKP Latvijas filiāles Preiļu rajona komitejas pirmo sekretāru Pjotru Vartminsku kungu («Novadnieks» Nr. 6, 1991. g. 17. janvāri). Patīkami bija konstatēt, ka mūsu viedokli dažos jautājumos sakrīt, kaut arī pieļauju iespēju, ka instrukcijas par varas sagrābšanu kompartijas rajona komiteja kāda pārpratumā dēļ vēl nav saņēmusi. Diemžēl divains man šķiet veids, kādā P. Vartminska kungs kritizē pašreizējo valdības veidošanas principu un frakciju attiecības, kā arī aicina atlaist parlamentu. Mēģināšu secīgi izskatīt

šos jautājumus.

1. P. Vartminskis: «(...) lai nodrošinātu savstarpējo sakauņu, nepieciešams izveidot koalīcijas valdību, kura pārstāvētu visu sociālo slāņu intereses». Šeit mēģināts aptvert neaptveramo. Nevar pastāvēt valdība, kura vienlīdz labi apmierinātu visus sociālos slāņus. Nepieciešamais priekšnoteikums valdības rīcībspējai ir tautas vairākuma atbalsts, ko atspoguļo spēku samērs parlamentā. Bez tam pastāvošā Latvijas valdība jau ir koalīcijas valdība, jo to veidojusi parlamentā vairākumu ieguvu-

ši demokrātisko spēku apvienība.

2. P. Vartminskis jautā: «Vai demokrātiskā valstī drīkst būt tā, ka mazākuma frakcija balsojot nevar reāli ietekmēt neviena jautājuma izlemšanu?». Atbilde var būt tikai viena — jā, tieši tā demokrātisku valstu parlamentos tiek izņemti jautājumi. Latvijas Republikas mazākuma frakcijai ir visas demokrātiskas valsts parlamenta mazākuma frakcijas tiesības, tas ir — tiesības iesniegt likumprojektus, piedalīties to izstrādāšanā komisijās un apspriest plenārsēdēs. Tā var

arī paust savu viedokli presē un citos masu informācijas līdzekļos. Nevienā valstī mazākuma frakcijai nav tiesību uzspiest savu viedokli vairākumam, kuram jebkurā gadījumā ir jānosaka atbildība par pieņemtajiem lēmumiem.

3. Tiesības atsaukt deputātus un attiecīgi arī parlamentu P. Vartminskis apzīmē kā demokrātiskas. Vairumā valstu tomēr šādas tiesības nepastāv. Uzskatu, ka tas ir pareizi, jo tādejādi tiek nodrošināta politiskā stabilitāte valsts iekšienē. Šāda principa ieviešana paugstina arī vēlētāju at-

bildību par savu izvēli. Savukārt, atceroties, ka deputāti demokrātiskās valstīs ir īsti profesionāli tieši savā jomā, skaidrs, ka katrs no viņiem centīsies tikt ievēlētams arī nākamajās vēlēšanās. Tas nodrošina godprātīgu deputāta pienākumu veikšanu un priekšvēlēšanu solījumu pildīšanu. Tiem nedaudzajiem, kas to nedarīs, nāksies meklēt citu nodarbošanos, piemēram, kaut vai algotu darbu kaimiņvalsts politiskās partijas aparatā.

V. GERCĀNS,
LTF biedrs (Līvānos)

Būsim patiesi un vienoti Latvijai

Pašreizējie notikumi republikā, mūsmājās nespēj atstāt vienaldzīgu nevienu. Politikas virpulī esam ierauti visi — neatkarīgi no savas pārliecības, piederības vienai vai otrai sabiedriski politiskajai organizācijai vai partijai, tautībai, reliģijai. Cilvēki šodien meklē sevi, meklē savu vietu šajos demokrātiskajās un cilvēka tiesību rupjas pārkāpšanas apstākļos, ko radījis PSRS militāri rūpnieciskais kom-

plekss un arī vadība. Mums kļuvis par šauru uz politisko pārkāpējumu un demokrātijas padziļināšanas ceļa.

Sajos šaubu brīžos uzticēsimies mūsu pašu demokrātiski ievēlējamiem Latvijas Republikas Augstākajai Padomei un valdībai, jo tām nākas ne tikai parlamentārā ceļā risināt ekonomiskos un politiskos jautājumus, bet arī vēl pārliecināt katru no mums par vienu vai o-

ra likuma vai lēmuma pieņemšanas nepieciešamību.

Cienījamie mūsu rajona iedzīvotāji! Atmetīsim malā visas ambīcijas, būsim patiesi un godīgi pret savu kopīgo māju — Latviju, pret līdzcilvēkiem. Centīsimies cilvēkos saskatīt gaišo un labo, nosargāsim vienotību ceļā uz demokrātiskiem pārkāpējumiem valstī. Uzstāšanās reizēs vai ar drukas vārdu meklēsim saskarsmes punktus, kuri mūs var vienot, nevis

šķirt un sadalīt. Ne jau ar tērējiem, vardarbību un apmelojumiem panākama taisnība, veicami pārkāpējumi valstī, sabiedrībā.

Domājot par mūsu bērnu un mazbērnu nākotni, atbrīvosimies no bailu sajūtas, izvērtēsim katrs pats sevi un savu rīcību šajā mūsu mazās, bet pasaulē vienīgās Dzimtenes liktenstundā.

I. SLICA,
pensjonāre (Rušonā)

Komunist, attopies!

Cienījamie līdzpilsoņi, komunistiskās partijas biedri, tās atbalstītāji un piekritēji, padomājiet par savu atrašanos KP rindās!

Tragiskie notikumi Lietuvā un pēc tāda paša scenārija organizēti notikumi Rīgā skaidrāk par skaidru parāda, kas ir komunistiskā partija un tās ideoloģija. Baltijas lautu ilgas un miermīlīgā centieni pēc patiesas brīvības un neatkarības liecina, ka uzspiestā KP ideoloģija tām vairs nav pieņemama. Jums, komunisti, ir jāsaprot, ka vardarbīga ideoloģijas uzspiešana ir fašisms klasiski izteiktā formā. Par to varat pārliecināties, izlasot Politisko enciklopediju, kurā ir teikts, ka fašismam «raksturīga demokrātisko brīvību likvidēšana, terora

metožu lietošana, strādnieku un demokrātisko kustību apspiešana».

1956. gads — Ungārija, 1968. gads — Čehoslovākija, 1980. gads — agresīvā un nežēlīgā kara uzsākšana Afganistānā, tad — asiņainie notikumi Baku un Sumgaitā, beidzot — arī Baltijā. Vai šī uzskaitījuma nepietiek, lai saprastu, ka tas ir sarkanais fašisms?

Komunistiskās ideoloģijas apmulkotās, KP līderu vadītas cilvēku grupas apvienojas un runā visas tautas vārdā, it kā aizstāvēt tās intereses. Taču 13. janvāra Vislatvijas manifestācija vēlreiz apliecināja, ka mūsu tautai nav

vajadzīga ne kompartijas, ne interfrontes aizstāvība.

Pēdējo dienu notikumi Rīgā apstiprina, ka latviešu tauta ar milzīgu patriotismu un organizētību spēj parādīt visai pasaulei, ka mēs kopā ar citu tautību demokrātiski domājošiem cilvēkiem nepieņemam vārdabīgu, nežēlīgu sarkanā fašisma priekšā. Vistragiskāk ir tas, ka drausmīgo ideju realizēšanā tiek izmantota armija.

Pilsoņi komunisti, padomājiet, vai jūs sirdsapziņā nejūt pārmētumus par atrašanos tādā organizācijā, kuras vadībā ir notikušas, notiek un, ļoti iespējams, vēl notiks civilizētai sabiedrībai nepieņemamas masu slepkavības!

P. LIEPNIEKS,
Iersikas devingadīgās skolas direktors

Mūsu skolā

Ai, Latgale, tu dvēselīte mana, Kur cilvēks Dieva vārdam vēl jau tic.

Pie tavām kājām apsēstos es bikli,
Jo manā vietā nevarēs to cits.

17. janvārī, šajā Baltijai tik grūtajā laikā. Salas devingadīgajā skolā valdīja klusums un dziļa nopietnība. Vidmūižas un Pieniņu draudžu prāvests Gugāns iesvētīja skolas sarkanbaltsarkano karogu, novēlot, lai tas palīdz pārvarēt visus redzamos un neredzamos šķēršļus un nes sev līdzi brīvības elpu. Pavadīsim katru dienu nosvērtībā un nopietnībā, un ne tik daudz domāsim par laimes ķeršanu, bet

vairāk par labu darbu darīšanu. Mūzikai skanot, sveicēsim mirgojoš, visi vienotāties kopīgi lūgšanai un dziedājam «Dievs, svētī Latviju!»

Interesants bija prāvesta stāstījums par iespaidiem Romā. Sirsnīgs paldies prāvestam arī par garīgā satura grāmatām, kuras tika uzdāvinātas mūsu skolas kolektīvam. Jo:

No rūsas dvēselī tīri,
Pēc saskaņas ilgjojes.
No rūsas dvēselī tīri,
Lai tevi atmirdz tavš Dievs!

L. STOLIPINA, R. BROVERE,
Salas devingadīgās skolas 9. klases skolnieces

Bijusī deputāte atceras

— Visu nakti neesam gulējuši, — pagājušo pirmdien, pēc «melno berešu» izraisītajiem asiņainajiem svētdienas vakara notikumiem Rīgā, par savas ģimenes pārdzīvojumiem stāstīja bijusī Latvijas PSR Augstākās Padomes deputāte, tagad kolhoza «Dzintars» pensionāre Anna Krēslīna. — Skatījāties Latvijas televīziju, klausījāties satraucošās radio ziņas un raudājām. Ejām demokrātijas ceļu, veidojam tiesisku valsti, bet valdība nevar savēlīt slepkavas, kas republikas galvaspilsētā izraisa vienu varmācības incidentu pēc otra. Cik ilgi cietīsim?

Anna Krēslīna visu savu mūžu daudz un grūti strādājusi, ir parasts darba cilvēks, ne politike, taču tagad, šajā sarežģītajā pārmaiņu laikā, nespēj stāvēt nomalā no dzīves politiskajām norisēm. Šajā sakarībā palīdzu plašā apkaimē cienijamo sievieti atcerēties tos gadus, kad viņa bija Latvijas PSR Augstākās Padomes deputāte, dalīties pārdomās.

— Par Latvijas PSR Augstākās Padomes deputāti biju divus sasaukumus pēc kārtas — 1966.—1974. gados. — Anna Krēslīna kavējās atmiņās. — Tas bija tagad tā saucamais stagnācijas laiks. Deputātu kandidā-

tu saraksti tika sastādīti «augšā», tautai lika priekšā un tā vienprātīgi (99,98 procenti) nobalsoja. Es pārstāvēju kolhozniekus — lauku laudis, kuru zināms procents bija paredzēts Augstākajā Padomē. Par manis izvirzīšanu par deputātu kandidāti es pati un vēlētāji uzzinājām no augstāk stāvošajiem priekšniekiem, kuri mani stādīja priekšā un lūdza (patiesībā — lika) balotēties. Tādi mēs bijām toreizējie «tautas deputāti» — komunistiskās partijas ieliktņi.

— Tagad Latvijas Republikas Augstākās Padomes deputāti sesijās un sedēs aizvada nedēļas, brīvdienas, nepieciešamības gadījumos strada pat naktīs. Valda plaša domu un viedokļu apmaiņa. Un nevar paredzēt, kuru likumu, lēmumu pieņems, kuru noraidīs. Kā bija toreiz?

— Toreiz — labi un gludi. Viss bija iepriekš izplānots, saskaņots. Mums, deputātiem, lielā vienprātībā vajadzēja tikai nobalsot. Kas «par» — pacēlās vairums roku. «Pre» — nebija, «atturas» — arī ne. «Vienprātīgi», kaut arī bija rokas, kas tajā lielajā steigā nepaspēja pacelties. «Ievēlēts», «apstiprināts» vienbalsīgi. Tam visam sekoja aplausu brāzma, pat piecelšanās kājās. Augstākās Padomes sesijas, lai

cik divaini tam laikam iederējās, tomēr atklāja latviešu valodā. Tālāk viss noritēja krieviski. Runātāji bija iepriekš sagatavoti, viņu uzstāšanās akceptētas «augšā». Sesijas un sēdes notika pēc iepriekš izstrādāta scenārija. Noviržu no tā nebija un nevarēja būt. Un viss — absolūti vienprātībā.

— Kā jūs kļūvat PSKP biedre?

— Pirmos četrus gadus Latvijas PSR Augstākajā Padomē kā deputāte (tik ilgs toreiz bija sasaukums) aizvadīju, būdama bezpartijiskā. Kad mani izvirzīja otrreiz, augstas amatpersonas teica: «Jums jābūt PSKP biedrei.» Stingri lika priekšā, un es, tāpat kā daudzi citi, komunistu partijā iestājos.

No PSKP izstājos pagājušopavas, jo sapratu savus maldus, to, ka ar šo partiju man nav un nevar būt nekā kopīga. Pārreģistrējos Latvijas Neatkarīgajā komunistiskajā partijā, tagad esmu Latvijas Demokrātiskās darba partijas biedre.

Tas par Annu Krēslīnu — kā bijušo Latvijas Augstākās Padomes deputāti. Tagad par viņu kā cilvēku, viņas dzīvi.

— Vai dienī! Manu dzīvi nedod, Dievs, citam, — nopūšas Anna Krēslīna. — Grūti esmu dzīvojuši, bet izdzīvojuši.

Annas Krēslīnas tēvam brīvās Latvijas laikos tepat aiz Rīmicāniem bija sava zeme. Tāpat «savs kaktiņš, savs zemes stūrītis» bija, kad viņa apprecējās ar kaimiņu puisi un iegāja viņa mājās. Jaunā ģimene pamazām iedzīvojas. Labākie bija 1936. — 1940. gads. Tirumi deva ražu, kūti — lopu bars. Tad sākās karš. Vīrs krita sarkanajā armijā, Anna Krēslīna ar mazo dēlu Laimoni palika viena.

Pēckara gadi — neizsakāmi grūti. Lielās nodevas un nodokļi. Vīsa saimniecība gūlas uz vietas — sievietešiem pleciem. Aizveda uz Nīcgali nodot valstij pieprasīto labību. «Netīra», te teica. «Nepieņemam.» Pa nakti labību vajadzēja pārtīt un ritāt ar zirga pajūgu vēst atkal uz pienemšanas punktu. Kad atceras šīs klausas, Krēslīnu māti vēl tagad krata drebuļi un paliek nelabā.

Grūtā dzīve turpinājās kolhozā, kurā Anna Krēslīna, tāpat kā kaimiņi, iestājās piespiesta, ar draudiem no padomju varas pilnvaroto puses. Viņa apkopa un slauca savā kūlī izvietotās 16 kolhoza govīs. Vēlāk strādāja par cūkkopi, bija telkpe. Smags roku darbs. Gan slaukšana, gan ūdens nešana uz pleciem un vešana ragaviņās kubulā no diķa, lopbarības padeve, mēslu izvākšana ar dakšām.

Pirmajos kolhozu gados uz darbdienām sanāca tikai kapeikas, nevarēja samaksāt valstij nodokļi par piemājas zemi, Krēslīnu māte

bija spiesta no nabadzīgajiem miltu krājumiem cept maizīti un vest pārdot uz Daugavpili, lai iegūtu naudu nodokļu maksāšanai un neatliekamajiem sadzīves pirkumiem.

Anna Krēslīna kolhozā strādāja godprātīgi, ar pilnu atdevi. — Nevaru slīktī strādāt, — viņa saka. — Tikai kārtīgi. Tas paņēma ne tikai labākos gadus viņai.

Pajautāta par veselību, Anna Krēslīna saka:

— Sabeigta. Lāpos pa slimnīcām un sanatorijām. Tas no ilgā un smagā darba lopkopībā. Tā, vārgdama, dzīvoju.

Annai Krēslīnai rīt 71. mūža gads. Nelaieme viņa neatstāj arī vecumdienās. Pirms četriem gadiem nomira vienīgais dēls. Mazdēls Tālis dien armijā. Mājās atkal nav vīrišķa cilvēka.

Izturība, cerība — šīs īpašības ir Annas Krēslīnas pavadoņi visu dzīvi. Viņa ir sagatavojusies pārdzīvot pašreizējo krīzi, sagaidīt pilnvērtīgu dzīvi. Pārņāks mazdēls Tālis no dienesta, un Krēslīniņai gēms apsaimniekošanā savu bijušo zemi. Tiesa, kolhoza gados tā ir noplicināta, aizaugusi krūmiem un nezālēm. Bet ar pacietīgu darbu zemi var atkal leņķēt un padarīt auglīgu. Krēslīni ir zemapņū dzimta. Un viņi savu panāks.

— Vajag tikai ticēt un strādāt, — atvadoties teica Anna Krēslīna. — Savas laimības kāļēji esam mēs pašī.

I. GURGONS

Leuki šodien

Zeme, zeme, kas tā zeme...

Rušonas pagasta teritorija ir 26 591 hektāru liela. Meži aizņem 1795, ezeri — 2765 hektārus. Tātad kā visā Latvijā, arī šeit sākusies zemes reforma. Tāpēc sarunā ar izpildkomitejas priekšsēdētāju, zemes komisijas locekli Arvidu Soldānu sākas par to, kā strādā pagasta zemes komisija?

— Komisiju vada saimniecības zootehniķe Helēna Saleniece. Pašlaik mantojuma pieteikumus un lūgumus piešķirt piemājas zemes platības iesnieguši 82 cilvēki. Katru dienu pagasta izpildkomitejā ar iesniegumiem atnāk vismaz cilvēki divdesmit.

Vieni pieprasa pilnībā un jau tūlīt atdot viņu lēviem, vectēviem piederušos līrumus, kas piespiedu kārtā tika nacionalizēti. Citi vēlas palielināt piemājas zemi un arī prasīt tās platības, kas kādreiz bijušas viņu senču īpašums. Ir arī tādi, kuri dzīvo un strādā mūsu pagastā liktena sūlīt, bet arī viņiem piemājas zeme ir nepieciešama. Un viņi to saņemšim likumā paredzētajā kārtībā.

— Zemes reformas likumā paredzēts, ka mantinieki var iesniegt lūgumu par mantojuma rezervēšanu līdz noteiktam termiņam. Vai ir arī šādi iesniegumi?

— Jā, protams. Luk, viens no tām. «Lūdzu rezervēt manai mātei un tēvam piederējušās zemes, kuras piederēja viņiem līdz 1949. gadam, kā mantojumu līdz 1996. gada novembrim. Rezervēt meža platību. Zemes kopplatība — 42 hektāri.» Šādu iesniegumu uzrakstījis Jānis Viļums, kurš pašlaik dzīvo ārpus rajona robežām. Viņš nav vienīgais, kas jau uzrakstījis tādu lūgumu.

— Pēdējos gados ļāvu pagasta zeme (protams, ar

valdības atļauju) tika iedalīta kooperatīviem, uzņēmumiem. Vai arī tie jau pieteic tiesības uz zemi?

— Likums ir likums. Zemes kodekss paredz, ka visiem, arī pagasta varai, un pārējiem: kooperatīviem, uzņēmumiem utt., kam līdz šim bija zeme un kuri to vēl las paturēt, ir jāraksta iesniegumi. Esam jau saņēmuši pieteikumu no Preiļu siera rūpnīcas, kura prasa 188 hektārus, lai skaitā — 63 hektārus lauksaimniecībā izmantotajām zemes. Tiesa, pēdējā laikā šo zemi apsaimniekoja agrofirma «Sarkanais Oktobris» (tagad — «Turība»).

— Vai siera rūpnīca iegūs tiesības apsaimniekot oīsu pieprasīto zemes platību?

— Tas būs atkarīgs no tā, cik bijušo zemes īpašnieku gribēs izmantot savas tiesības, kādas platības paliks pāri.

— Bet tādējādi var rasties konflikti...

— Pagaidām konfliktāciju nav. Toties ir gadījumi, kad saņemam un juridiski noformējam dokumentus par to, ka radnieki atsakās no savām tiesībām tuvīnieku labā. Galu galā visiem cilvēkiem taču ir skaidrs (to arī mēs izskaidrojam), kas ir pirmās, kas otrās pakāpes mantinieki un kam likumā paredzētajā kārtībā ir tiesības saņemt mantojumu.

— Kas šobrīd visvairāk uztrauc cilvēkus?

— Tas, ka lauku cilvēkiem tehnikas trūkuma dēļ būs grūti zemi apsaimniekot. Pat zirgu nav iespējams iegādāties. Vairāki laucēji, kuri vēlas atgriezties pie zemes, pagaidām lūdz rezervēt šīs

platības, iekams spēš nopirkt nepieciešamo tehnikas minimumu.

— Vai savas tiesības uz zemi piesaka arī kolhozi «Rušona» un «Gailiši»?

— Kolhozi kādu laiku vēl pastāvēs, jo lauksaimniecības produkcija ir jāražo, bet reforma veicama pakāpeniski un saprātā robežās. Kolhoziem paliks brīvās zemes.

— Starp cilvēkiem, kuri vēlas atgūt īpašumu, ir arī tādi, kuri iesniegumus raksta tāpēc, ka cer uz kompensācijām, nevis vēlas zemi apstrādāt...

— Kompensāciju mehānisms nav izstrādāts, un to arī nevar izstrādāt, jo nav no kā šo kompensāciju maksāt. Cilvēkiem nevajadzētu maldināt sevi un citus. Ja kurš nevēlas zemi apstrādāt, bet grib tikai saņemt kompensāciju, tad šāds iesniegums arī jāraksta. Tos pieņemsim un saglabāsim līdz tam laikam, kamēr būs skaidrība arī šajās lietās. Cerēt, ka manto zemi varēs neapsaimniekot, nevajadzētu. Šādos gadījumos tā tiks atsvināta un nodota tiem cilvēkiem vai saimniecībām, kas gribēs un spēš ražot lauksaimniecības produkciju.

— Kādas problēmas ir zemes komisijas darbā? Citi rajonos ar zemes reformu ir tikuši tālāk.

— Mums, piemēram, joprojām nav zemes ierīkotāja. Šāds speciālists jāmeklē pašiem. Bet darbu jau vajadzētu sākt arī zemes ierīkotājam.

— Pēdējo dienu notikumi, acīmredzot, salaukušāri lauku cilvēku prātus. Vai tas nav nohaidījis cilvēkus ņemt zemi? Sak, laiki var mainīties...

— Uz lauku apjukums bija. Un tonēr iesniegumi atkal nek nepārtaukti, bet komisija strādā.

— Paldies par sarunu.
Aina ILIINA

Tā grūtā saimniekošana

Pēc kalendāra pagājuši divi gadi, kā Georgs Stupāns no Rušonas pagasta paņēma lietošana 25 hektārus aizlaistas zemes, sāka saimniekot uz las turpat pusgadu vēlāk. Viņš ir viens no pirmajiem jaunsaimniekiem rajonā. Kā veicies? Cik tālu tikts? Vai nekā īpaša nav, jo tā saimniekošana uz savas zemes, izrādās, ir bezgalā grūta. Bet var apbrīnot Georga Stupāna neatlaidību, der ieklausīties viņa domās.

— Pirms mežā mēs, vispirms jāiztīra sakumi. — viņš saka, — nevis tas jādara plikām rokām. Jā iznācis mums, jaunsaimniekiem. Zeme ir, bet pamata saimniekošanai (tehnikas, materiālu būvniecībai un daudz kā cita) nav. Tā sanāk: zemnieku kārdina ar klingeri, bet īstenībā viņam tiek tikai tā caurums.

Rūgti, bet patiesi vārdi. Georgs Stupāns vēl nevar daudz sūroties — viņš šo to ir dabūjis, kā viens no pirmajiem, bet tie, kas zemi paņēmuši pēdējā laikā, ir tukšnieki.

Turesies un attīstīsies tikai tās zemnieku saimniecības, kas dabūjušas tehniku, uzcelušas saimniecības ēkas. Jaunsaimnieks Georgs Stupāns tam pamatu radījis, kaut sācis no nulles. Iegādāts jaunais traktors T-25, ir nolietots kāpurķēdnieks T-74, labības kombains (ši tehnika salabojama), šāds lāds piekabes inventārs. Var arī, sēt un novākt ražu. Uzcelta kūts (materiālu trūkuma dēļ pa pusei zemnīcas tipa, toties ziemā lopiem silti), izbūvēts šķūnis, pagrabs, lopbarības virluve. Gandrīz pabeigta mehāniskās darbnīcas, kur ievietota virpa, metināšanas aparāts, koka zāgēlava un ēvels, top klēts.

Kūts — pilna lopu. Ir četras slaucamās govīs, divas grūsnas teles, teltes un bullištē (pavisam

10 liellopi), deviņas aitas, tiek audzētas arī cūkas.

Tehnika nopirkta, būvmateriāli un lopī sagādāti par valsts aizdevumu — 25 tūkstošiem rubļu. Par nodoto lopkopības produkciju gūts ienākums un daļa naudas jau atdota valstij atpakaļ.

Ar zemi ir bēdīgi. Lai to iekoptu, jāpieliek lielas pūles. 25 hektāri — nomelioreta mežainā un purvainā pauguraine, kur no pliekanā māla pazudusi aramkārtā — auglības slānis. Te pat zāle vairs lāga neaug. Iesēto graudaugu rāža bija ļoti sliktā. Padarīt kaut cik auglīgāku šo melioratoru reaktivēto zemi — ilgu gadu darbs.

— Ja sāks, tad atkāpties nav kur, — atzīst Georgs Stupāns un ir pilns apņēmības turpināt, visas grūtības pārvarēt, pierādīt latviešu zemnieka sīkstumu.

paņēmuši zemi, sadarbojas, viens otram palīdz. Pajautāju Jānim Krivānam, kā viņam sokas.

Aina abām zemnieku saimniecībām ir līdzīga. Arī Jānis Krivāns daļēji uzcēlis saimniecības ēkas — šķūni, klēti (mehāniskās darbnīcas, tur divas slaucamās govīs, sešus jaunlopus, sešpadsmit aitas. Pamazām iedzīvojas. Jānim Krivānam apsaimniekojams 41 hektārs zemes, arī purvainas un akmeņainas.

Grūta ir saimniekošana jaunsaimniekiem šajos nabadzības laikos. Bet pie zemes viņi turas stingri.

Jānis GURGONS

Attēlā: Georgs Stupāns pie savas jaunbūves.

Jāņa SILICKA foto

Senā Jersika

E. MUGUREVICS,
arheoloģiskās ekspedīcijas
vadītājs Jersikā

(Sākums laikraksta 8. un 9. numuros.)

Dokumentā uzsvērts, ka kristīgās ticības ienaidniekus vislabāk varot savaldīt tādējādi, ka to teritorijā ierīkojami nocietinājumi, no kuriem varētu nemitīgi uzbrukt. Šādam nolūkam labi atbilstu Jersikas pilsapmetne (locus castri), kas atrodas Dāvgavas krastā, stratēģiski izdevīgā vietā. Šis dokuments paredzēja, ka Jersikas pils puse līdz ar visu piederīgo (laukiem, zālājumiem, kokiem, ūdeņiem) turpāk piederēs Livonijas ordenim. Ordenbrāļi par to apņēmtos segt divas trešdaļas no izdevumiem, kas nepieciešami, izpērkot mantinieku lēnu tiesības un lai saglabātu pili (in conservando castra). Tātad te runa ir ne tikai par vienu, proti, Jersikas pili, bet arī citām, jādama, tuvumā esošajām pilīm. Dokuments nosacīja arī tālāko mantošanas kārtību, atzīmējot to, ka, ja kāds no mantiniekiem nomirtu, tad viņu īpašumu puse tāpat jārietu ordenbrāļu pārvalde. Taču, ja kādam no mantiniekiem būtu vēlēšanās savu tiesu saņemt pašā pili (in castro ipso) vai citu piederību tai īpašumu, tad bīskaps to apņēms segt no savas daļas. Lai saprastu Jersikas tālāko likteni, svarīgi noskaidrot, kas ir bijuši šai dokumentā vārdā neminētie mantinieki.

Ka izriet no 1224. gada dokumenta, daļa Jersikas īpašumu bija Ikšķiles bruņnieka Konrāda rīcībā. Ikšķiles muižnieku ģeoloģiskās studijas liecina, ka Ikšķiles Konrāds bija apprecējis Jersikas Visvalža meitu. Taču pēc Konrāda nāves atraitne apprecēja citu bruņnieku — Johanu Bardevisu, kas izradījās bija plašas muižnieku Ikšķīļu dzimtas ciltstēvs. Vēsturnieks M. Taube pieņem, ka 1239. gadā minētie mantinieki varētu būt Bardevisa un Visvalža meitas nepilngadīgie dēli. Šādu varbūtību apstiprina arī kāds 1378. gada dokuments (LG I, Nr. 105). Uz Hermana Ikšķīļa pieprasījumu Rīgas arhibīskaps lika izgatavot dokumentu norakstus, kur apliecināts, ka Ikšķīļu priekšteči no paaudzes uz paaudzi jau kopš kristīgās ticības ieviešanas laikiem Livonijā Jersiku pārvaldījuši kā lēni (in feudum tenuisse et possedissee).

Tomēr Livonijas ordenim savas 1239. g. līgumā paredzētās priekšrocības realizēt neizdevās, jo 13. gs. četrdesmitajos gados tam savus spēkus vajadzēja koncentrēt ziemeļaustrumu virzienā pret Krievzemi. Šo apstākli izmantoja Rīgas baznīcas pārstāvji. 1255. gadā (LVA, II, Nr. 419), kad pāvests apstiprināja jaundibinātās Rīgas arhibīskapijas īpašumus, tad starp tās parvalde esošajām pilīm dokuments fikseja arī tā saukto Jersikas kalnu līdz ar visu pie tā piederīgo (wontem Gerziche communiter appolatum, cum omnibus perlimentis suis), neskarot ordena tiesības. Pēc vēsturnieka M. Helmana domām netālu no Jersikas Viškos atradusies pat sava Rīgas arhibīskapijai pakļauta bīskapija (episcopatus Wersonienses).

Sis no jauna pārskaitītais ordena tiesības Jersikā noteica Rīgas arhibīskapa un Vācu ordena vicemestra vienošanās 1256. gada vasarā (LVA, II, Nr. 432). Šis dokuments noteica, ka ordenim no Jersikas pilsapmetnes (locus castri in Gerzeke) piederēs trešdaļa līdz ar tai piederīgo zemi, desmito tiesu un laicīgajām tiesībām, kamer garīgās tiesības paredzētās arhibīskapam. Tas fakts, ka Vartbergas Hermans (VHH 40) atleferējot šo vienošanos, dokumentā minēto «locus castri» apzīmē vienkārti par «castrum» — oīls, liecina par apdzīvotu pili un tās apmetni, nevis tikai par «pils vietu», kā to līdz šim tulkoja.

18. gadsimta piecdesmitajos gados turpinājās Jersikas valsts zemju izlīdošana, par ko liecina pēc pāvesta norādījuma (LG I, Nr. 23) Jersikas apgabalā (in contrata, guae Gerzeke nuncupa-

tur) arhibīskapa Alberta, pēc vienošanās ar domkapitulu, cisterciešu ordena mūķeņiem izdalītie 50 arkli zemes (LG I, Nr. 25, 27). Taču pati Jersikas pils kā Rīgas arhibīskapijas vasaļu Ikšķīļu īpašums pastāvēja vēl 14. gadsimtā, par ko liecina sekojoši dati. Pēc Vartbergas Hermana ziņām Jersikas pili 1313. gadā atradies kāds Johans de Ikšķīls, ko lietuvji saņēma gūstā (VHH, 56). Arī 1348. gadā apliecināts (Mitteilungen, XII, 1880, 379), ka Jersika tāpat kā Dignāja (Dubena), Lapenes un Preiļu zemes piederot Ikšķīļu dzimtai. Kā liecina kāds 1359. gada dokuments (UB, II, Nr. 968) Jersiku 14. gadsimta pirmajā pusē kādu laiku bija okupējis ordena karaspēks. Jersikas pils rakstītajos avotos pēdējo reizi minēta 1375. gadā (VHH, 108), kad lietuvju karaspēkam atkāpjoties pie Jersikas pils (circa castrum Gerzeke) noslīkuši 50 karkavīri. Jersikas vārds vēl nav minēts 1431. gadā, kad cisterciešu ordenis lūdz pāvestam apstiprināt viņu īpašumus, t. sk. arī Jersikā (in Gerzeke), kur mūķeņiem kopš 1257. gada piederēja 50 arklu zemes (LG I, Nr. 263). Nākošajos gadsimtos Jersikas vārds rakstos izzūd, jo sakarā ar tālāku zemju izlīdošanu un muižu veidošanos, radās jauni vietvārdi, lai apzīmētu notikušās izmaiņas. Tāpēc pēc dažiem gadsimtiem, kad zinātnieku aprindās pamodās interese par senvēsturi, daudzas senās dzīvesvietas dabā bija jāsamēkle no jauna. Tas attiecas arī uz Jersiku. Pirmais norādījums uz iespējamo Jersikas pils vietu dabā sastopams 6. gs. beigās sarakstītajā F. Nienšteta hronikā. Pēc hronista domām Jersika bijusi Suntuāzu novads, kur atrodas pilskalns, tā saukta, Lielā vira gulta. Droši vien F. Nienšteta tā domāt pamudināja «daži vietvārdi, kam sakne ir zilbe Ger—, kas minēti zviedru arklu revīzijas 17. gadsimtā. Tos, jādama, viņš kā turienes iedzīvotājs bija dzirdējis un savā darbā pārņēmis nekritiski. Kad pirmo reizi tika publicēta Indriķa hronika, 1740. gadā tad tās izdevējs J. Grubers pieļāva, ka viņa rīcībā esošā manuskripta vietvārdā Gersike esot labojums (B labots uz G). Tātad nevis par Gerceki, bet Berciki esot saukta senā pils, jo arī kādā 1209. gada dokumenta norakstā esot rakstīts Bercike. Ja tā, tad senās Bercikes centrs varētu atrasties Zemaitijā kņasa Radziļu dzimtmuižā Birzās. Veikā vēsturnieki priekšroku sāka dot vietai, kur bija zināmi kādi mūra nocietinājumi. To ņemot vērā 19. gadsimta pirmajā pusē Jersikas pili novietoja gan Berzaunē, gan Krustpīlī, gan Koksēnē. Ka neviena no augšminētajām vietām Jersikas pils nevarēja atrasties, tam preti runā Vartbergas Hermana hronikā aprakstītie notikumi 1375. gadā, kad vienlaicīgi minētas Krustpils, Lokstenes, Berzaunes un Jersikas pils. Tātad Jersikas pīlī vajadzēja atrasties kādā citā vietā. Nav pamata Jersiku novietot Krievciemā, kā to uzskatīja vietējais novadpētnieks I. Zeltovs (1886. g.), jo šo vietu kādā dokumentā jau 1354. gadā pazīst ar pašreizējo vārdu Krievciems (villa Ruthenorum).

Tikai pēdējos simts gados ir nostabilizējusies hipotēze, ka senās Jersikas centrs jāmeklē uz dienvidaustrumiem no Livonijiem kādreizējās Cargradas tiešā tuvumā pie Slosbergu muižas ēkām (tagad Jersikas ciems). To pirmais izteica lietuvju vēsturnieks T. Narbutis jau 1838. gadā, taču šī hipotēze zinātniskajā literatūrā nostiprinājās tikai pēc vācbaltu pētnieka J. Deringa publikācijām 19. gadsimta septiņdesmitajos gados, un tai dievienojušies gandrīz visi vēsturnieki. Tie jāatzīmē, ka pret Jersikas centra novietni pašreizējā Jersikā ir arī iebildumi, ko izteikuši pazīstami zinātnieki. Tāpēc nevar šeit nepieminēt arī viņu uzskatus.

(Nobeigums sekos)

Kārlis SKALBE

Sargs pie Daugavas

Greizie rati top jau bāli,
Strēlnieks bultu miglā
sprauž,
Un, pret rītu iemigusi,
Rīga man uz pleca snauz.
Jauns es biju, jauns es
gāju
Kara gaitas slavenas,
Rokās turu latvju
ciemus,
Plecus guļ man pilsētas.
Vidzeme man svārkus
šuva,
Gauja manim jostu jož.
Rīga manim šķēpu kala,
Cēsis cepurīti poš.
Daugava ir manas
brūņas —
Krušu sudrabs, spožs un
tīrs.
Rīgas torni slaiķi turas,
Tad lai neturētos vīrs!

Ontans SLIŠĀNS

13. 01. 1991.

Sirds, mana sirds,
nesāpi, mīļā.
Sirds, mana sirds,
neplēs krūtīs pušu.
Asaras, sāļās asaras,
nerītiet pāri vaigiem.
Asaras, sāļās asaras,
nežņaudziet kaklu ciet.

Pirksti, velcieties kulā.
Zobi, kodieties kopā.
Doma, asinies.
Atziņa, topi.

Lai nolādēts
Spēks varmācīgais,
Kuru iemieso
PSRS!

Normunds DIMANTS

Latviešu strēlnieki
Kremlī
Sodien cinās par vārdu.
Latviešu strēlnieki
Kremlī
Sodien kur vārdu sārtu.
Latviešu strēlniekiem
Kremlī
Baltijas elpa krūtīs.
Latviešu strēlniekiem
Kremlī
Baltijas rīts deg rūtīs.

«Es neticu nevienam,
Es neticu nekam»,
Līdz tautas briesmu
dienai
Sie vārdi allaž skan.

Bet tautas briesmu
dienā
Mēs visi topam viens.
Mēs esam gaismas siena,
Jo ticība mūs sien.

Un asaras, kas nolīst,
Nav izmisums, bet spīts.
Ar mums iet vienā soli
No Dieva sūtīts rīts.

Jersikā, 19. janvārī

Ko var uzzināt par valsti divu mēnešu laikā? Maz, un tomēr pietiekami daudz, lai rastos priekšstats par tās cilvēkiem, par viņu dzīves veidu.

Sveices konfederācija 1991. gadā atzīmēs savas dibināšanas 700. gadadienu. Man liekas, ka šie 700 gadi galvenokārt bijuši veltīti tam, lai padarītu šveiciešu dzīvi labāku, komfortablāku un bagātāku. Un rezultāti, kā saka, acīmredzami — Sveicē ir visaugstākais dzīves līmenis Eiropā. Bezdarbs — tikai 0,6 procenti. Par veikalim nestāstīšu. Tikai pateikšu, ka tajos ir viss, kas pazīstams padomju pircējam, un vēl ļoti, ļoti daudz tāda, ko mēs pat neesam redzējuši.

No mūsu mērogiem raugoties, Sveices galvaspilsēta nav liela — tikai apmēram 140 tūkstoši iedzīvotāju. Taču Berne ir pārsteidzoši skaista un mājīga pilsēta. No visām pusēm to iekļauj kalni, un skaidrā laikā var redzēt slavenās sniegotās virsotnes — Eigeru (brūnieka vārds), Menhu (mūks) un Jungfrau (jaunava). Pastāv leģenda, kas izskaidro, kāpēc pat vislabākajā laikā Eigers izskatās drūms: runā, ka starp viņu un Jungfrau uz mūžiem nostājies Menhs.

No tilta, kas uzbūvēts pār straujo Āri, paveras brīnišķīgs skats uz vecpilsētu. Ūdens Ārē ir tik tīrs, ka to var dzert. Bet pilsētas milzīgajos parkos putni un vēverītes nebaidoties tuvojas cilvēkiem, cerot saņemt cienastu.

Sveicieši sevi uzskata par reli-

ģioziem cilvēkiem. Nezinu, cik bieži viņi apmeklē baznīcu, taču Bernē dievnamu ir ļoti daudz (lielākoties protestantu). Tie visi ir rūpīgi restaurēti, apkopti. Un pāri pilsētai ik dienas (ne tikai svētkos) dzirdamas zvana skaņas.

Varbūt ar reliģiozitātes iezīmēm šveiciešu raksturā izskaidrojams tas, ka avīzēs bieži var ieraudzīt rubriku «Dāvinu». Un tālāk seko garš saraksts par dāvanām visda-

žādākajai gaumei. Dāvina kucēnus, trušus, automašīnas, ledusskapjus, videoaparāturu, mēbeles un vēl daudz ko citu.

Kādā draiskā dziesmiņā ir vārdi, ka Dievs vienmēr esot šveiciešu pusē. Jā, šo valsti patiešām var nosaukt par mazu paradīzes stūrīti Zemes virsū. Taču tas nebūt nenozīmē, ka cilvēki te dzīvo pavisam bez rūpēm. Viņus satrauc gan cenu pieaugums, gan narkomānijas palielināšanās, gan laulību šķiršana utt.

Presē no iekšpolitikas problēmām patlaban visvairāk tiek apspriestas divas — Sveices konfederācijas iestāšanās Eiropas eko-

nomiskajā savienībā un jautājums par beģļiem.

Ja valsts iestāties Eiropas ekonomiskajā savienībā, tad tas pirmām kārtām būs trieciens sīkajiem fermeriem, kuri patlaban no valsts saņem lielas dotācijas. Lauksaimniecības produktu cenas Sveicē ir augstākas nekā Eiropas ekonomiskās savienības valstīs. Taču šie produkti ekoloģiskā ziņā ir daudz tīrāki un mazāk kaitīgi

Turcijas, 17. — no Libijas, 14. — no Dienvidslāvijas, 13. — no Srilankas, 6. — no Rumānijas.

Patlaban uz Sveices robežas izveidoti speciāli punkti, kuros ar katru, kas vēlas ierasties vaistī, notiek nopietnas pārrunas. Un nebūt ne visi saņem atļauju ieeļot Sveicē. Iebraukt drīkst tikai tie, kam ir apstiprinājums, ka viņi dabūs darbu. Un tas ir saprotams, jo valstij ar 6,5 miljoniem iedzīvotāju tāds bēgļu plūdums rada problēmas apgādāt ar dzīvokļiem un darba vietām, saasinā kriminālo situāciju.

Tiem, kas saņēmuši atļauju iebraukt Sveicē, pastāv vairāki ierobežojumi. Atļauja «A» — tikai sezonas darbam. Ja saņemta atļauja «B», tad sava nepieciešamība palikt valstī jāapstiprina katru gadu, bet atļauja «C» ir atļauja apmesties uz pastāvīgu dzīvi, kura tomēr jāapstiprina reizi vairākos gados.

Tādi ierobežojumi dažam var izlikties kā cilvēktiesību pārkāpums vai kā šveiciešu neviensmība. Ta tas nav. Vienkārši valdība ar šiem ierobežojumiem rūpējas gan par saviem pilsoņiem, gan par tiem, kuri iebrauc Sveicē.

Ari pārmes neviensmību šveiciešiem nevar. Uz ielām, transportā, veikalos — visur skan «Paldies!», «Lūdzu», «Atvainojiet». Bet visraksturīgākā seja izteiksme — pievilcīgais smaidis.

Sveilana TUZOVSKA (IAN)

Šveice — maza paradīzes stūrītis

veselibai. Vairāk nekā puse valsts iedzīvotāju (galvenokārt zemnieki) ir pret iestāšanos Eiropas ekonomiskajā savienībā, jo uzskata, ka tādējādi pazemināsies viņu labklājības līmenis.

Otra tēma presē — beģļi, kuru straume nepārtraukti pieaug. Avīzes publicēja šādas ziņas: 1990. gada pirmajos desmit mēnešos 29 tūkstošiem cilvēku izsniegta atļauja apmesties uz dzīvi Sveicē. Tiek lēsts, ka kopumā 1990. gadam prognozētais skaits — 32 tūkstoši — tiks ievērojami pārsniegts. Turklāt avīzes uzskata, ka nelegāli iebraukšana Sveicē pārsniedz lēgālo. 22 procenti ieeļotāju ir no

Padomju politiskās anekdotes

Kupejā brauc divi VDR darbinieki un stāsta politiskās anekdotes.

Pirmais:
— Pagaidi, es tikai nomainīšu kaseti.

Otrais:
— Nekas, pēc tam no manas pārrakstīsi.

— Biedri Gorbačov, ar ko atšķiras abstraktais sociālisms no reālā?

— Loti vienkārši! Abstraktajā sociālismā laudis vēl nedzīvo, bet reālajā vairs nevar dzīvot.

— Vai avīzē var iesaiņot ziloni?
— Var, ja šī avīze ir ar Brežņeva runu.

Sludinājums:
— Uz ekrāniem iznāk kinoepopejas «Maizes garša» turpinājums. Jaunā sērija saucas «Gaļas smarža».

Politbiroja locekļu pēdējās saistības:

1. Trīs soļus — bez pieturēšanas.
2. Trīs vārdus — bez priekšē teikšanas.
3. Nomirt — ģenerālsekretāra amatā.

— Vai jūs parakstījāties uz avīzēm?
— Bet vai tad jūs domājat, ka es eju uz tualeti ar reproduktoru?

Amerikānis stāsta krievam:
— Man ir trīs automašīnas. Ar vienu es braucu uz darbu, ar otru — ciemos, bet uz Eiropu braucu ar trešo.

Krievs:
— Nu, uz darbu es braucu tramvajā, ciemos — ar metro.
— Bet uz Eiropu?
— Uz Eiropu es braucu tankā.

— Ar ko robežojas Padomju Savienība?
— Ar ko vēlas, ar to arī robežojas.

— Kā vācieši sadalīja Kārļa Marksa mantojumu?

— VFR saņēma «Kapitālu», bet VDR — «Kommunistisko manifestu.»

— Mūsu Konstitūcija garantē vārda brīvību, — saka lektors.

— Bet vai brīvība, pēc tam, kad vārds ir pateikts, tiek garantēta? — jautā klausītājs.

— Kādās kategorijās iedalās padomju laudis?

— Sarkanaļos un melnajos. Melnie ir tie, kas brauc melnajās volgās, ēd melnos ikrus...

Sarkanie ir tie, kas sarkaniem degumiem iet 1. maijā un 7. novembrī uz Sarkano laukumu ar sarkaniem karogiem.

— Kā var pazīt padomju inženeri pēc pasēs?

— Trīs fotogrāfijas, un visās vienā un tajā pašā uzvaikā.

Gorbačovs, aizbraucis uz Ameriku, nolēma paskatīties, kā dzīvo parastie amerikāņi. Ieiet supermarkētā, bet tur rindas.

— Ah, arī pie jums rindas...
— Mēs, Mihail Sergejevič, darījām visu, lai jūs justos kā mājās.

Gorbačovs kādā no Sibīrijas pilsētām tiekas ar vietējiem žurnālistiem.

Jautājums:
— Sakiet, Mihail Sergejevič, kad mēs dzīvosim tā, kā dzīvo Baltijā?

— Tā, kā dzīvo Baltijā, jūs nekad nedzīvosiet, bet es jums apsolu, ka drīz Baltijā dzīvos tā, kā jūs pašlaik.

Izsludināts konkurss Puškina piemineklim:

3. prēmija — Puškina lasa Brežņeva darbus.
2. prēmija — Brežņevs lasa Puškina darbus.
1. prēmija — Brežņevs lasa Brežņeva darbus.

No TASS paziņojuma:
— Vakar Melnajā jūrā ar aizbergu sadūrās un nogrima amerikāņu zemūdene. Aizberga komanda apbalvota ar Lenina ordeni.

Jautājums:
— Ar ko atšķiras parastā demokrātija no sociālistiskās?

Atbilde:
— Atšķiras tāpat, kā parastais krēslis no elektriskā.

(No krājuma «Lūk, tāda anekdote», Rīgā, «Glasnostij», 1990)

Vai ziema bez sniega?

Vai atkal ziema bez sniega un slēpotprieķa? Aglonas vidusskolas slēpotāji tam nepiekrītot meklēja sniegu tur, kur tas ir. Tāpēc arī aglonieši brauca uz Gaiziņkalnu, lai piedalītos tradicionālajā Vecgada balvas izcīnā distanču slēpošanā un biatlonā.

Desmit kilometru distancē un desmit kilometru

biatlona sprintā 4. vietu izcīnīja aglonietis V. Baumanis.

Bet vecgada balvas izcīnās sacensībās Pļaviņās I. Aleksejeva par uzvaru divu kilometru slēpojumā mājup atveda pirmo balvu. Komandas biedrs V. Baumanis 10 kilometrus noslēpoja kā otrs.

V. ČAKULE

Krustvārdu mīklas labākie risinātāji

Paldies par atsaucību! Arīdzan šogad saņēmām atbildes no mūsu pastāvīgajiem krustvārdu mīklu risinātājiem. Ir arī tādi, kas mums uzrakstīja pirmo reizi. Visatsaucīgākie bija līvānieši. Pareizas atbildes atsūtīja I. Zīmele, Karolkeviča, A. Kārkle, A. Māliņa, A. Vasiļevskis no Riebiņiem, M. un G. Paegli no Aizkalnes, preilieši P. Skutelis, R. Lubāns un A. Anspaka no Cēsīm.

Soreiz nolēmām iztikt bez loterijas un tādēļ katram no jums — izsūtīsim laikraksta «Novadnieks» vimpeli un mazu suvenīru.

KRUSTVĀRDU MĪKLAS ATMINĒJUMI

HORIZONTĀLI: 7. Balodis. 8. Vāgners. 11. Daugavpils. 12. Aizkraukle. 14. Stigas. 15. Sainis. 16. Kasiopeja. 18. Adere. 19. Putas. 21. Odeša. 22. Saigas. 23. Argons. 27. Rondo. 28. Antra. 29. Ētika. 31. Scepteris. 35. Zebras. 37. Kudapa. 38. Andalūzija. 39. Pinkertons. 40. Greizas. 41. Klovēns.

VERTIKĀLI: 1. Damasts. 2. Volgograda. 3. Nievas. 4. Nātres. 5. Entuziasts. 6. Kröllis. 9. Alnis. 10. Pierc. 13. Fronte. 16. Kreditors. 17. Apoloģēts. 19. Pīala. 20. Sarma. 24. Dobermanis. 25. Statne. 26. Akreditivs. 30. Seinērs. 32. Eseja. 33. Ronis. 34. Apenīni. 36. Slūžas. 37. Kroeli.

Lēni, lēni, klusi, klusi
Sādien dusēt aizēj, māt.
Rīta saule, silti vārdi
Nespēj tevī modināt.

(A. Strautiņš)
Daļām sāpju smagumu kopā

PAZUDIS brūns fakss, aste
isa. Telefons 23474.

MAINU vienistabas dzīvokli ar ērtībām un dzīvokli bez ērtībām pret dzīvokli ar ērtībām. Zvanīt dienā 22154.

PREIĻU RAJONA SPK
paziņo, ka PIRTS nodaļa jaunajā pirts kompleksā strādā:

ceturtdien no plkst. 12.00 līdz 22.00 (pēc pazemināta tarifa),

piektdien no plkst. 10.00 līdz 22.00,

sestdien no plkst. 10.00 līdz 22.00,

svētdien no plkst. 12.00 līdz 18.00.

Administrācija

Tā māmuļas aiziet...
Ne jau pēkšņi — nē,
Tik mums vēl šķiršanās
Skiet vienmēr pēkšņa.

Izsakām patiesu līdzjutību Birutai Salajevai, atvadoties no MĀTES.

Kultūras nodaļa

Mātes padoms, mātes mīla
Mūžam sirdi nezudis.

Izsakām līdzjutību Teklai Aleksejai sakarā ar MĀTES nāvi.
Līvānu slimnīcas kolektīvs

Kā dzijas kamols mūžs ir sartināts,
Kur dzīpari visdažādākie mirdz,
Ja spētu kāds tos visus atšķetināt,
Tad vidū būtu — mātes sirds.

(E. Zālite)
Skumju bridī esam kopā ar
Birutu Salajevu, MĀTI smiltāji
izvadot.

Līvānu mūzikas skolas kolektīvs

ar Birutu Salajevu, MĀMĪŅU zemes klēpī guldot.

Līvānu bērnu mūzikas skolas kora klases audzēkņi un vecāki

Galvenais redaktors Pēteris Pizelis

Laikraksts «Novadnieks» iznāk kopš 1950. gada 29. marta otrdienās, ceturtdienās un sestdienās.

REDAKCIJAS ADRESE: 228250, Prieļos, Aglonas ielā 1.

Tālrunis uzņīm: 22305.

Izdod spējās «Avīze», Rīgā, Brūnlieku ielā 47.

Izdevējdarbības licence Nr. 000069.

Iespeļts reļojānas apvienības «Līfā» Daugavpils tipogrāfijā

Valķes ielā 1. Oļesepļādums, Viena nos. Iespeļdioklons.

Māēm 12034 eksampļāri (latvīšu valodā 904) eksampļāri

Latvīšu valodā 2991 eksampļāri). Pas. 94

Indekss 68169.